

Балабан Вікторія Вікторівна
студентка 2 курсу факультету прокуратури та слідства
(кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

**ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА
В ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ**

Вугільна промисловість є однією з ключових галузей української економіки. Можна з впевненістю сказати, що вона є найрозвиненішою паливною галуззю нашої держави, яка представлена видобутком кам'яного й бурого вугілля. Промислові запаси даної сфери діяльності можуть повністю забезпечити потреби країни, що гарантує енергетичну безпеку нашої держави.

Видобування вугілля на території України почалося ще в XVIII столітті. Першу вугільну шахту було споруджено в Лисичанську в 1795 році. На сьогоднішній день вугледобування в нашій державі зосереджено в трьох басейнах: Донецькому, Львівсько-Волинському кам'яновугільних і Дніпровському буровугільному басейнах. Вони різняться за якісними характеристиками та умовами залягання й видобутку вугілля. Різною є і глибина приватизаційних процесів на вугільних підприємствах відповідних регіонів. Зазначимо, що усі вугледобувні підприємства Західного регіону України, на відміну від інших, перебувають у державній власності. Тому цей полігон є найперспективнішим для здійснення широкомасштабних реструктуризаційних перетворень у вугільній галузі, метою яких є підвищення її конкурентоспроможності під контролем і засобами держави [3, с. 169].

Актуальність теми зумовлюється тим, що стан вугільної промисловості в Україні є критичним і вимагає серйозних реформувань. Однією з основних проблем є незначні інвестиції. Через те, що собівартість вугілля набагато перевищує ціну видобутку, ніхто не хоче вкладати власні кошти у подальший розвиток цієї галузі промисловості.

Слід підкреслити, що чинниками нинішнього кризового стану комплексу, є: відсутність механізму реалізації державної та цільової програми розвитку вугільної галузі; низька ефективність менеджменту на всіх рівнях; зношеність виробничих фондів підприємств, застарілі технології виробництва; складні гірничо-геологічні умови видобутку вугілля; низький рівень механізації та автоматизації гірничих робіт; недостатня кількість кваліфікованих працівників гірничих професій; відсутність соціальних гарантій робітникам, які втратили роботу [2].

Можна сказати, що основною причиною занепаду вугільної промисловості України є обмеження капітальних вкладень на оновлення виробничих потужностей. Реконструкція шахт проводилась ще у 70-х роках XX століття і лише на 25 % підприємств. Через це, майже всі шахти Донбасу не відповідають стандартам для рентабельного видобутку вугілля, тому деякі експерти вважають, що їх потрібно закрити. Не менш важливим чинником, що впливає на стан вугільної промисловості, є складна економічна ситуація в країні, яка зумовила продаж багатьох шахт або надання їх у довгострокову оренду.

Необхідно зазначити, що використання старого устаткування зумовлює не тільки травми на виробництві, але також і велику кількість викидів шахтного метану, що негативно впливає на екологічну ситуацію в нашій країні.

Основними проявами шкідливого впливу вугільної промисловості на навколишнє природне середовище є забруднення:

- підземних вод та їх вичерпування при осушенні період будівництва та експлуатації шахт;
- поверхневих вод недостатньо очищеними шахтними стічними водами;
- повітря твердими, газоподібними речовинами в процесі добування, транспортування, переробки вугілля;
- земної поверхні відходами добування вугілля;
- шумове забруднення та вібрація ґрунтів.

Для того, аби запобігти негативному впливу на довкілля необхідно доочищувати шахтні води в наземних умовах; з метою попередження не організованого виходу газу з ліквідованих шахт, доцільно здійснювати дегазацію вироблених просторів шляхом буріння свердловин з поверхні; для того, щоб зменшити пиловидалення в процесі підготовки вугілля для відправки споживачу, потрібно збільшувати його вологість, тобто зрошення вугільної маси.

Слід підкреслити, що одним з основних заходів стабілізації та поліпшення роботи підприємств вугільної промисловості України є розвиток вугледобувних підприємств, інтенсифікація та концентрація гірничих робіт, у тому числі і за рахунок зменшення кількості низьконавантажених лав та введення в дію високопродуктивних очисних вибоїв з високим рівнем навантаження. Це, насамперед, залежить від рівня механізації вибоїв, технічного рівня та продуктивності гірничого обладнання, його відповідності їм чи іншим гірничо-геологічним умовам [1].

На думку автора, для вирішення проблемних питань видобувної галузі промисловості, потрібно провести комплекс заходів, які будуть спрямовані на реконструкцію та оптимізацію видобутку вугілля. В першу чергу, необхідно екологізувати виробництво, тобто розробити та

впровадити нові технологічні і управлінські рішення, які зможуть підвищити ефективність використання природних ресурсів із збереженням та поліпшенням якості довкілля. Для того, аби покращити якість видобувних робіт, зменшити викид забруднюючих речовин в атмосферу та додати гарантії безпеки виробництву, потрібно оновити устаткування.

Якщо держава найближчим часом почне реформувати дану галузь промисловості, то вона дуже швидко почне розвиватися і зможе вивести економік України на новий рівень.

Список використаних джерел

1. Про Порядки визначення вугільних підприємств, які отримуватимуть кошти з державного бюджету за бюджетними програмами «Державна підтримка будівництва та технічного переоснащення підприємств з видобутку кам'яного вугілля, лігніту (бурого вугілля) і торфу» та «Участь у придбанні високопродуктивного енергозберігаючого компресорного та електротехнічного обладнання для оснащення вугільних шахт» : наказ Міністерства палива та енергетики України від 17 березня 2004 р. № 144 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0144558-04>.

2. Бойчук Н.Я. Сучасний стан вугільної промисловості України / Н.Я. Бойчук // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sb-keip.kpi.ua/article/view/46962>.

3. Жук П. В. Реструктуризація вугільної промисловості Західного регіону України у контексті світового досвіду / П.В. Жук, І.С. Почтарук // Регіональна економіка. – 2015. – № 1. – С. 167-175.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Караханян К.М.